

ВИСНОВОК

наукового керівника щодо виконання індивідуального плану наукової роботи,
індивідуального навчального плану та роботи над дисертацією

Богданової Ганни Сергіївни

«Довіра як фактор соціально-економічного розвитку»,

яка подається на здобуття ступеня доктора філософії

з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

за спеціальністю 051 Економіка

Здобувач Богданова Ганна Сергіївна навчається в аспірантурі Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за спеціальністю 051 Економіка від 1 жовтня 2019 року. Вона в повному обсязі виконала відповідну освітньо-наукову програму, завершила написання дисертаційної роботи на тему «Довіра як фактор соціально-економічного розвитку», затверджену рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, протокол №9 від 24 жовтня 2019 р.

Упродовж періоду навчання Богданова Г.С. набула ґрунтовних теоретичних знань, умінь, навичок і компетентностей, достатніх для розв'язання наукових і прикладних завдань у сфері економіки із застосуванням сучасних методів економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій. Отримані в ході дослідження результати характеризуються науковою новизною, а також мають теоретичну й практичну цінність.

Аспірантка на відмінно та добре склала заліки та іспити з навчальних дисциплін «Філософські засади та методологія наукових досліджень», «Іноземна мова», «Підготовка наукових публікацій та презентацій результатів досліджень», «Методологія та практика вимірювання економічних процесів», «Сучасна теоретична економіка», «Соціальна відповідальність», «Теорія ігор та її застосування в економічному аналізі», «Інтелектуальні системи аналізу даних», «Податки та податкова політика», «Моделі економічної динаміки».

Окремі наукові результати а положення дисертаційної роботи Богданової Г.С. «Довіра як фактор соціально-економічного розвитку» є частинами двох планових науково-дослідних робіт економічного факультету:

1) «Довіра як фактор соціально-економічного розвитку в умовах інформаційного суспільства» (державний реєстраційний номер ДР0116U005038), де здобувачем виконано підрозділ «Кластерний аналіз показників міжособистісної довіри, інституційної довіри, ВВП і HDI»,

2) «Кібернетичні засади управління соціально-економічними системами» (державний реєстраційний номер 0124U005272), де здобувач внесла вклад в підрозділ «Міжособистісна довіра і добробут населення: статистичний аналіз взаємозв'язків показників».

Це підтверджує актуальність теми дисертаційного дослідження і його відповідність плановим напрямам наукових досліджень Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Богданова Г.С. провела самостійне наукове дослідження за обраною темою, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Робота спрямована на розкриття сутності міжособистісної та інституційної довіри, її детермінант та механізмів її впливу на соціально-економічний розвиток, перевірки та доведенню гіпотез щодо зв'язків довіри з його показниками та індикаторами сучасними методами математичного та комп'ютерного моделювання. Сформульовані висновки можуть бути корисними на макрорівні як підґрунтя державної політики щодо формування соціального капіталу суспільства для досягнення цілей сталого економічного розвитку, а також на мікрорівні - для створення дієвих стимулів діяльності співробітників, підвищення довіри і соціальної згуртованості з метою зменшення витрат і підвищення результативності праці.

Практична цінність отриманих результатів підтверджується провадженням у практичній діяльності громадської організації ГО «МІРГ» (довідка № 37 від 30.06.2025 р.), яка використовує висновки дослідження детермінант соціальної довіри та висновки щодо зв'язку індивідуальних характеристик людини і рівнем

її довіри до соціальних інститутів для удосконалення комунікаційних стратегій між владою та громадськістю. Результати досліджень дозволяють підвищити науково-методичне забезпечення заходів, що проводить ГО "МІРГ" в рамках проекту "Муніципальне управління, підзвітність і демократія" (2024 - 2025 рр), які спрямовані на підвищення довіри населення до органів місцевого самоврядування і реалізації цілей сталого розвитку Конотопської громади.

Теоретичні та методичні положення дисертаційної роботи знайшли використання в навчальному процесі Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна при викладанні дисциплін: «Теорія ігор та її застосування в економічному аналізі» ОПП Економічна кібернетика (спеціальність 051 Економіка, рівень бакалавр) ОНП Економіка (третій рівень, доктор філософії) для здобувачів Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Результати та висновки дисертації представлено в 8 наукових працях, серед яких: 4 статті у періодичних наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у науковому виданні, яке входить до міжнародної наукометричної бази Scopus, 3 тез доповідей у матеріалах конференцій апробаційного характеру. Положення і результати дисертаційного дослідження обговорювалися на 4-х науково-практичних міжнародних та вітчизняних конференціях.

Статті у наукових виданнях в наукометричній базі даних Scopus:

1. Merkulova, T., Bohdanova, H. (2021) Determinants of social trust: Analysis using machine learning methods. *Machine Learning Methods and Models, Predictive Analytics and Applications. CEUR Workshop Proceedings. Volume 2927, 2021, Pages 108-124.*

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України категорії Б:

2. Богданова, Г. (2020). Міжособистісна довіра та соціально-демографічні показники: аналіз даних World Values Survey. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна», (98), 139-144.* <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2020-98-14>

3. Богданова, Г. (2021) Моделювання довіри: ймовірнісний підхід. Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, серія «Економічна» (100), 97-107. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2021-100-10>.

4. Меркулова Т.В., Богданова Г.С. (2025). Міжособистісна довіра і добробут населення: статистичний аналіз взаємозв'язків показників. Бізнес Інформ. 2025. №10. С. 238–245. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-10-238-245>

5. Меркулова, Т., & Богданова, Г. (2016). Довіра і соціально-економічний розвиток: кластерний аналіз зв'язку показників. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: Серія «Економічна», (91), 74–79. URL: <https://periodicals.karazin.ua/economy/article/view/8654>

Праці апробаційного характеру у виданнях держав Європейського Союзу:

6. Merkulova T., Bohdanova N. Цифрова довіра: дефініції, складові та ризики в сучасному інформаційному середовищі. р. Тези доповідей. VI International Scientific and Practical Conference "Science and education: synergy of innovation". 26-28 January 2026. Berlin, 2026.

7. Merkulova T., Bohdanova N. Роль довіри у реалізації цілей сталого розвитку. с. 469-472. Тези доповідей. X International Scientific and Practical Conference «Globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences». 23 січня 2026. м. Вінниця, Україна; м. Відень, Австрія, 1084 с.

8. Богданова Г.С. Довіра і соціально-економічний розвиток: статистичний аналіз взаємозв'язків показників. с. 23-25. Тези доповідей. XIII Всеукраїнська науково-практична конференція Форум молодих економістів-кібернетиків “Моделювання економіки: проблеми, тенденції, досвід”. 21-22 листопада 2025 р. м. Львів, 2025. 346 с.

Усі результати дослідження, що виносяться на захист, отримані особисто здобувачем, є його власним здобутком. Ідеї та елементи наукових праць інших науковців, цитати супроводжуються належними посиланнями на авторів та

джерела інформації. Особистий внесок здобувача у роботи, опубліковані у співавторстві, наведено у списку опублікованих робіт за темою дисертації.

З урахуванням усього зазначеного вище вважаю, що дисертаційне дослідження на тему «Довіра як фактор соціально-економічного розвитку», виконане Богдановою Ганною Сергіївною для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка», є завершеною кваліфікаційною науковою працею, яка відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44, а її авторка - Богданова Ганна Сергіївна - готова до наступних етапів експертизи та гідна присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Науковий керівник : доктор економічних наук, професор
завідувачка кафедри економічної кібернетики
та прикладної економіки

Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

Тамара МЕРКУЛОВА

Підпис Тамари Меркулової засвідчую

Начальник відділу кадрів

Харківського національного університету

імені В.Н. Каразіна

Олена ГРОМИКО

Олена Громико